

کتابخانه اسلامی مدیر نجم‌زاده ابراهیم صلی

باب عالی جاده سنده (۳۴) نورولی دکانه
اسلام کتبخانه‌سی نامیله یکی برکتخانه آچلدیر .
کتبخانه مدیری نجم‌زاده ابراهیم صلی افندیك
کوستردیکی غیرت سایه‌سنده کتبخانه‌نک کولدن کونه
ترقی ایدمچکی شهرت بولدیغندن ورسائل موقوته
ایله هر نوع کتاب فروخت ایدیلکده اولدیغندن
مراجعت ایدمچک ذواتک هر حالده منسون اوله .
چقارینسک اخطاری لوازم قدر شناسیدن عد
اولوندی . طشره‌دن غزته وکتب ساره سیارشان
دخی قبول اولنهرق منتظماً محالرسه ارسال اولنور .

تبریک

ازمیرده جراحی زاده علی ساجد بک افندی
طرفندن (ترقی) نامیله بررساله حکمییه وادیه
نشر ایدلک باشلامشدر . مطالعه‌سی منتسبین ادبه
توصیه اولنور . مندرجاتی میانسده مقالات نافع
جدیده و فنییه ورومان و ملی حسکابله بولونلیور
رقیمزک دوام انتشارتی ازجان ودل تمنی ایدر
وعلی ساجد بک افندی‌ی بالخاصه تبریک ایدرز .

نامه شکوی

ایندک یسه عشقکله بنم حالی دشوار
ای فسونکار !
افتاده که باق دردک ایله حالی بماندر
برخیلی زماندر .
ایتمه بوقدر جوروجفا حاطقت ایله
کل مرحت ایله !
ای بیل کلشن ! آکوزل کوزلی بری رو
ای نغمه‌سی کلبو !
هر صبح وسه دردک ایله آه ایدم بن
آرتقمده بوشون .
سودازدم ایلیه‌رک ذره‌جه انصاف
قیل خواهشم اسعاف !
جورکله بنم راحتتی ایلدک اخلال
ای نیر اقبال !
بوق حال بریشانی هیچ شرحه بحالم
آرتقمده ملالم .

عرض ایتلمک ایچون سوزش احوالی ای یار !
قیلم شونی تسیار .
باق نامه شکوایه بکا سن آچی بالله
دلخسته‌یم ای ماه !
برخند فسونکارک ایله سمدی ی ایت شاد
لطفک ایله ایت یاد .

معدی

۱۰ ذی‌الحجه ۱۳۱۳

بنجشنبه

۱۶ مایس ۱۳۱۲

مکتب

۱۳۰۷

هرنجشنبه کونی نشر اولنور ادبی و حکمی رساله‌در

دردنجی سنه

نسخه‌سی ۲۰ پاره‌یه‌در و نمره ۳۵

مندرجات

غزل	جناب شهاب‌الدین
ابتدائی انسانلر	ابن‌الزئاد محمود
صفت	ح . صینی
یونان فلسفه‌سی	حاک
بلجیقا واسویچره غزته‌ری	نای

معارف نظارت جلیله‌سک رخصتی حائزدر

کتابخانه

قره‌ت مطبعه‌سی

۱۳۱۲

محل مراجعت

مکتبه قائد کافه خصوصاً
ایچون باب عالی جاده سنده
مکتب ادارہ ثانیہ سترامجت
ابدلیدر .

درسماعت ایچون سنلکی
یکری طشره ایچون پوسته
اجری داخل اولهرق اوئوز هر پنجشنبه کونی نشر اولئور ادبی و حکمی رساله در
غروشدر .

مکتب

۱۳۰۷

محل توزیعی

باب عالی جاده سنده ۲۰
نومرولی کتبخانه در .

سلکوز موافق کوندر به جک
اثار مع المنونید درج اولئور .
درج اولئومان اوراق اعاده
ابدلیدر .

دردنجی سنه

نسخه سی ۲۰ پاره یه در

دردنجی جلد

نومر و ۳۵

هم آغاز، هم بازار، هم یازدیندن آغازم کندم
کیدر بر لکده دمع اغبرارمه مقالاتم
بم هرزاده طبعده مطبوع وهو بدادر
بو حسیات شونکم، بو نومیدانه حالاتم .
مناب شراب السیر

علم معاشرت

اشدائی انساندر

بوسر لوحه دن مقصد منرا کثرت اوزره وحشیلر
ایله مدنیلر آراسنده کرک جتتا، کرک تاثر آ و کرک
عقلاً ظاهر اولان فرقری تمداد ایتمکدر .
اولا : اشدائی انساندر جتتا مدنیلرک
مادوننده درلر . قانون تکامل میدانده ایکن، اسکی
آدملرک اون آرشون بونی، بش آرشون باجانی
اوج آرشون قوی ومانده مثال وجودی اولدینغه،
«چو جقلق خاطر سیدر» دیو بعضیلرک اینانیور-
مهلری جائز کورنمز . بو کچی مصاللری تاثیرات
خارجیه به کشاده اولان پندرلرک سنلک ایچون آوروپا

شعر

غزل

دل وجامده ایگهر دائم افکار وخیالاتم
شفاسنر خسته یأس والمدر احتساساتم
سرایا رعشه دار اولقده مغز م هر تصور دن
بتون اعصابی پر لرزه ایلر انفعالتم
نیچون نلیم نظر کا همه مقرر در بتون اشیا
نیچون مستور ژنک غصه در مرصاد و مرآتم
نیچون اندیشه اندوهناکدن آقار آلام
نیچون آلوده زهر کدر در ابتساماتم
جهانده بر هوس، بر آرزو، بر اشتیاق اولماز
که اولسون باعث شوق دل پر اکترایاتم
اولور فکر غم آبادم کچی پوشیده حرمان
بم روح ملولدن طوفان آمال و نیاتم
صمیم قلب میروحم ایکن مهد تجلیسی
ضریق رحم وشفقت اولماسونمی هب سنوحاتم

سیاحلری، فرضیاتى تطبیق ایدمئیلک نئیله بیک درلو تهلک آراسنده اقوام وحشیه بى طولاشتمی اختیار ایتشلردر .

بو تدقیق و تمیقک تیجهسى — استنتالردن قطع نظر — اولارنى وحشیلرک راه ترقیده بولانلره نسبة قیصه بویلى اولدقلرى صوگ درجهده تحققی ایتشدر . ایشته چنیلیر، ایشته ژاپونیا لیر . بونکله برابر : « اوزون بویلىم، دیکم، مترقییم » ده دینه من . بعض کره قیصه بویلیق وحشیلره اصلی اولوب ارمئا متقولدر . چوق کره لره یاشامغه — بر طاقم شرائط داخله و خارجه بدن طولایى — ده زیاده کسب اقتدار ایدن اقوام متجاوزمئک صوباری اوکنده فراره مجبور اولوب محل صحت هواسیله ناقابل وطن محلره دفع اولدقلردن ایلری گلشدر .

ایشته ، کرک ارمئا انتقال و کرک فنا اقلیده تونلیدن نشئت ایدن قیصهلق تکاملک بوس بوتون قطع اولنسه سبب اولور . زیرا بویله قیصه بویلى اولان وحشیلر ، اطرافى احاطه ایدن بونجه مشکلات ايله جازیشه مایوب آچقی آچلقدن اوله مکه مقتدر اولاییلرلر .

بونجه فرقر اولدینى کچی وجودمزى تشکیل ایدن عضلات بینده دخى فرق نمایاندر . باجاقلری اینجه و قیصه ، قولاری اوزوندر . باجاقلرک بویله جلیز و قیصه اولیشی ده ترقیه خلل کتیریر . چونک کرک کوکس کوکسه غوغاده و یاخود فرار ایجابنده بونلر ده اوزون و ده اوتلی باجاقلری اولان دیگر وحشیلرک مغلوب اولورلر . بونک ایچوندرک اک کوزل موافی اشغال ایدن ، اک کوزل قومدر .

وحشیلر دائما بیک بولامادقلری ایچون بر صورت منتظمهده تمیش ایدم مزلر . قارنى طوبورمق چارمى آز اولدیندن ایکی کون متعاقباً بر شى بولورسه اوج کون آج طورمغه مجبور اولور . آو بولدینى کون — معدسى بزمنکته نسبة ده ا بولوب اولدیندن — فرصتی غنیت صایه رقی بش کونلک نفعه بى بردن بواوارلا ، بوندن عطلات حاصل اولور ، او بوشور قایلر ، کونلرجه بیکسز قالدینى زمان آچلق یالکز کندیسنى آو آرامغه سوق ایدر ، صحنه حیات اجتماعیه خالی قایلر ، الحاصل تکامل طورور .

وحشیلر کرک کورک تمیشک و کرک سارشمراٹک تیجه سندن اولارنى حمله بیک درلو اذا وجفاسته قارشى غیر محسوس بولورلر . برخسته لغه طوتولده یغیز و یا برادره من اولدینى وقت تسکین حال ایچون سرهم آرامغه ، بوق ایسه اختراع جالبشوروز . حالوکه بر وحشى دکمه خستهلق و یاردن متاثر اولمادینغندن دوا بولمه لزوم کورمز . یارمسنه طوبراق طیقیشدرمه قله اکتفا ایدر . اولحاله بیه ترقى اولماز . خلاصه : حیما ابتدائى انسان بو مشکلات حقندن کلکه ده ا آصال اولوب مشکلات حمله بیه غلبه چالنى اوزره تدارک ایدم بیلدیکی قوت بیک ناقص و غیر منتظم ایدى . جریحه و سسار خسته لغه قارشى غیر محسوس بولدیندن اطرافى احاطه ایدن بیک درلو فناقلره حکم ایدمز و ایتک آرزو ایتزدى . اویله ترقینک تصادف ایتدیکی مقاومت اک زیاده بولدینى بر وقت کوکس کره مک اقتدارى اک آز ایدى .

انسان ابتدائى تاثرى : ترقى اجسام عضویه به مقیاس اولان شى ، اجساممده تحولات متعدده ايله خارجه دکى موجودات آرمسنده کی سبتدر . تغییر آخیره ، تکمل عقلی حسیات ايله اشباتک یندرلندکی مربوطیت صمیمه ده ، کیت کیده ماضى بى احاطه ایتک قوتى تیز ایدر .

قوة عقلیه زیاده لشدکیه تاثرات ده ایلرله به چکی وعناصرینک ده ا بارلاق اولاجینى بدیدر . آنک ایچون یوقاردکی قانون تاثرانده تطبیق اولونور . تاثر نهدر ؟ برطاقم حسیات بسیطه مک مجموعیدر . تاثر مرکب ایسه تاثرات بسیطه مک تیجه سیدر . مثلاً بیلازدو اوشارکن انسان قارشیننده کینک اللى ده ا اول یابوب یارقینى قازانه جغنى حس ایدر ایسه براز متاثر اولور ، حقی کندیسى اویناه . مامغه باشلار و شانسم بوق دیبده شکایت ایدر ، دکلی ؟ بوحالده بر قاج حسیات بسیطه مک تراکندن حاصل اولور . شوپله که : اولا یارقینى غائب ایتک حسی ، ثانیاً ، مغلوبیت تلاشى ، ثالثاً سیرجیلرک حسن توجهنى غائب ایتک دوشونجه سى برلشدرک انسانى متاثر ایدر .

تاثر مرکب اولورسه بونى تولید ایدن حسیات ده ا مؤثر و ده ا متنوعدر ، مامزه سیاحت ائاشانده و ایلرک برنده بولونلشه ده ، دکزک اولرته سنده و ایلر طوبوشسه ، بولجورلک نه درلو متاثر اولاجقلرى تعریفه حاجت بوق . کیکسى چوجقلردن فیابعد آریله جغنى در خاطر ایدر ، کینى آرقداشیلرینک چیغقللری ایشیدر ، اولومى کورور . بر دیگرى — قوه تاثریه سى ده ا زیاده ایسه — اولومک

قرآلق حیره لرنى خاطر کتیریر . طالع لره ناصل مقاومت ایدم چکی دوشونور . الحاصل بیک درلو حسیات مؤثره تحت تضیقنده ازبیلر کیدر . ابتدائى انسان یعنی وحشیده تاثر بیک آزددر . چونک فکرى محدوددر . جانى ، چوملکدن عبارت و بر قاج طاشدن معمول اولان اوینک قضایه اوغرا دینى ایشته اهمیت بیه و برمز . زیرا آنک ایچون آچقده ایتمک . چوملکه محتاج اولادن قارین طوبورمه مک حذوری آزددر . حالوکه بوراده دکانلری ، اولری دیگر ملکتنلرک متعدد باقلمنده حصه سى ، سویش قالی و شقاقو سرکینسک وارداننده الی اولان بر زکین مدینک آئسزین قضا دیده اولماسی کندیسنه نهدر تاثر ایدم چکی آشکاردر . تکمل عقلی ده ا خصوصیتله تقدیر ایدن علامت ، مشاهدات متفرقه بى تصویر و تحیل ایتکده کی قونک درجه سیدر .

تیلک خاصه لری ايله حسیات اشاعیدن یوقاری به طوغرضی ترتیب اولنور . اولا یالکز کوردیکنى تیلک ، حس ایتک خاصه سى واردرک صوکره تکمل ایلرله دیکه کوریلن بر شى بینده تصویر اوله بیلیر . بو کافر تکلمر Représentation rep- résentative دیبورلر . ده ا صوکره اولدن کور- دیکنى تحیل و نهات تحیل ایدیلن شینى تکمل بر صورتده و تفرعاتیه تصویر ایدم تیلک خاصه لری کلیر .

ایشته جمله عصبیه قوه فکریه بو بودکجه بو خاصهده ایلرینر . بو خصوصهده شاعرلر بک مترقیدرلر . حقی

یالکز کوردیکی دکل، کورمیدی بر شینی بیهله
تخلیده قوتی کورسترلر .
مثلا حالت نرتمده بولنان بردخترک آه و فغانی
بر صورت متجانمده تصور ایده ایده نه اوله بر
تیزک ونده اکا مائل بر ذرو حک، بر سرجه
قوشنک وفانی انسانسنده باندده بولنامش اولور !
مراتب اجتماعیدن اشانی به طوضری ایدیکجه بو
خاصه تک تدنیده بولندیقی کوربرز، بر کولینک
سودیکی قیزه قارشوی حس ایدیکی تأثر، استدائی
برخالدهدر، قیزی کورمیدی وقتلر متأثر اولاماز،
اولسه بیهله بولتاثر سطحیدر . چونکه تیزک اطوار
وحرکاتنک مثلا اینک صاغانکن ایدیکی جلوملری،
دوگون او بوشنکدک قیرتملری، بر طاقم معنیدار
تسینی تصور ایدمز، اینسه جزئی ایدر. حالبوکه
بر شهری، بر شاعر، بر ورقره، عالم خیالی
آزاسنده اوچار، سودیکنک بر حالی نجسم
ایدیر، ایدیرده بیک دنیابه صیفاز بر قابله
صوقار .

هله وحشیلرده قوه تخلیه بوق کبیدر. آتجق
کوردیکی شیدن متأثر اولایلیر . بر جنواری،
بر قوردی یالکز کوربرسه توش ایدر، بلکهده
ایتمز ! . . . فقط، بر مدنی صحیاق او طه سننده
بولندیقی وقت بیهله بر قورت، برقلان فکری توبلری
اوربریر . زیرا کندیسی طغانک باشنده قورت ویا
قابلان ایله نجه نجه ببولوغتی بلاستی کوزنک اوکنه
کنیره بیلیر . خلاصه کلام قوه تأثریه ترقی ایدیکجه
حسیاتنک وسعقده زیاد ایدر .
تکمل عقلی طرارتان بر اونجی اشارتده
قلع منمکن اولانک تصاعدینک درجه سیدر . مثلا

بر اوافق فکردن قوجه قوجه قطعی تجملر استخراج
ایده بیلکدر . برمدنی بوخاصه دهه زیادمالکدر.
چونکه اولا مشاهداتی زیاددر و حسییاتی بو
مشاهدات ایله انست کسب ایتشدر؛ ثانیاً، قوه
تخلیه سی دهه ایلریدهدر .
مثلا بر وحشی به انسانلر قانیدر، بر کون
کلیر اولورلر؛ دیسه که نه جواب آلمه منتظر اول-
بیلیر؟ یا تلجیب ویاخود یالکز حقیقی اعتراف
ایده بیلکدر. حالبوکه بوسوزومزی برمدنی ایشتمه
باشته باشقه تجملر جیقارا بیلیر . بیلکجه سنه
اول کلنرک اولدنکارتی و بیلکجه سنه صوکره
کله بیلکدرده — مادام، که آنلرکده بزه بکرمه
بیلکدرده احتمال چوقدر — اوله چیلکرتی استخراج
ایدر .
انسان ایدائی عقلی، — بوقاریده بیان
ایدیکمز اوج خاصه تک عدم موجودیتدن طولانی
ایدائی انساننده قوه عقلیه تک محدوددر . جمله
عصبینه تکمل ایتدیکجه ذکا اتجق اشیبانی قبول
وتکرار اید بیلیر . اختراع ایدمز. ذکالت اختراع
ایدی تلمی ایچون افکار ایله اشیا پیندکی نسبت
دهاصیمی بوشایانک دهه آز محدود قوه تخلیه
تک وسعتی دهه زیاد اولماسی وقل منمکن
ایدائینک ممکن مرتبه تصاعد اید تلمی الزمدر .
اولا وحشیلرک حواسنی تقدیر ایدم .
سیاحلره نظرآ، بر شیشماه لر، بزم کورمه بیه بیلکدر
بردن اشیبانی سجه بیلیرلر . کوزلری کسکین وادفا
مضر کدر . هندیلیر بزم کورمه بیه بیلکدر وایشیده .
بیله بیه بیلکدر شیلری کوربر وایشیدیرلر . داماماسی
لر یالکز برکده کوردکلری اینک ویاخود کچی نی

آلتی آی صکره طانی بیلورلر . بر ذلیلیا وحشیلر نه
حواس عجلیه فوق العادهدر . ایزلره باقورق او بولدن
قاج کشینک بیلکدی، بیلکدرک زنجی ویاخود بیاض آدم
اولدقلری؛ هانکی کون بیلکدرتی واکر اولون
بیلکدرسه قاج ساعت اول مرورلری سولیر .
اسکیم لر مازمه عایه نی اختراعده ماهر دیرلر .
هورتاثر لر اسلحه قوللاقمده خصوصیت پیدا
ایتشدلر . فوربیره لده صابان طاشی آتقده
بک ایلریدهدرلر . ساتال لر نشان آتقده او قدر
ماهردرلر که اوق ایله، اوچان قوشلری، قاجان
طاشانلری اورورلر .

بومالنده نه آکلادق؟ وحشیلرک عقلی
اولدقلرنی؟ خیر . بوحوال فی الواقع حواسک
تکملی کورستر یور . فقط عقلک دکل. وحشی
اوزاقدن کورمیلور . چونکه اقوام میجاورنک
آکسرن تعرضدن کنیدیسی محافظه ایتک ایچون
نوبت بکلمه و صباحدن ایشماه قدر اطرافه
واوزاقره باقمه میجور بولندیغندن قوه باصره
تزیاید اید یور . بوا بکر سبیدن طولانی قوه
سامه بوسکه لیور . وحشینک سلاح قوللاقمده کی
مهارتی هرکون بونکنه مشغول اولدایغندن ایلری
کل یور . بر عمده قوه لمسیه بک زیاددر . میجوری بر
آلیشتمک تلجیمی اولان بوحوالی ذکاسنمی عطف
ایتلی؛ بر میل مخصوصک ثمره سی اولان مقلدکن
— که هیچ عقل ایله مناسبی بوقدر — نمونه ذکا
دیسه می تلقی ایتلی؛ بوق . انسان اعما اولور ویاخود
مقلدکنک مستعد بولنورده بیه ذکی بیه عالم اولایلیر .
اوباشقه . فقط یالکز بوخصوصاتی ذکا و علمه مقیاسی
عد ایتلی؛ او یله اولمش اولسه ایدی آقاده بیلرده
کیسه، کیسه نی کورمزدی ویاخود مداحلر

بومالنده نه آکلادق؟ وحشیلرک عقلی
اولدقلرنی؟ خیر . بوحوال فی الواقع حواسک
تکملی کورستر یور . فقط عقلک دکل. وحشی
اوزاقدن کورمیلور . چونکه اقوام میجاورنک
آکسرن تعرضدن کنیدیسی محافظه ایتک ایچون
نوبت بکلمه و صباحدن ایشماه قدر اطرافه
واوزاقره باقمه میجور بولندیغندن قوه باصره
تزیاید اید یور . بوا بکر سبیدن طولانی قوه
سامه بوسکه لیور . وحشینک سلاح قوللاقمده کی
مهارتی هرکون بونکنه مشغول اولدایغندن ایلری
کل یور . بر عمده قوه لمسیه بک زیاددر . میجوری بر
آلیشتمک تلجیمی اولان بوحوالی ذکاسنمی عطف
ایتلی؛ بر میل مخصوصک ثمره سی اولان مقلدکن
— که هیچ عقل ایله مناسبی بوقدر — نمونه ذکا
دیسه می تلقی ایتلی؛ بوق . انسان اعما اولور ویاخود
مقلدکنک مستعد بولنورده بیه ذکی بیه عالم اولایلیر .
اوباشقه . فقط یالکز بوخصوصاتی ذکا و علمه مقیاسی
عد ایتلی؛ او یله اولمش اولسه ایدی آقاده بیلرده
کیسه، کیسه نی کورمزدی ویاخود مداحلر

حکمفرما اولورلردی . ایشته وحشیلرده مشاهده
اولان بوخصوصات عقلی اولدقلر نه دلیل اولاماز .
بالعکس بولنه حیات عقلیه عایه نسبه اولنه بیلیرکه
حیات عقلیه عایه بیه سکنه کنیر بر . تکمل حواسنک
تکملی ایله تمیز ایدن وحشیلرک قوه عقلیه سی ایدائی
برخالدهدر . بر بر شیشماه کنیدیسی هرکون لازم اولان
مازمدن باشقه برشی دوشونمه یور . بر شینی کوزل
تدیقی اید بیلورده فایده لی بر تلجی جیقارامایور .
آفریقا وحشیلری دائره حواسندن خارجه جیقارامایور .
اتجق حاضر ایله اشتغال اید بیلورلر و هیچ بر شینی
تلجیم ایدمه یورلر . مثلا (۶ دن ۷) و (۷ دن ۸)
کیدن بولاری بیلیرلده (۸ دن ۹) . برخط مستقیم
کیدمه بیه چکنی فکرلر نه صید برامازلر . مملکتنک
خریطه سی ذهننده طوتمازده آیری آیری عیالر
حقتده بر جوق تفصیلات ویر بیلیر .

غرائب خلق ایله تمیز اولانلر دیکر لرینک
عاداتنه سلوک ایتک میال بولمائیانددر . دیکر لری
کی یایق، تقلیدی کنیدیسه قلاغوز ایتکدر .
یایماق ایسه تقلیدی رد ایتکدر . فقط شورامی
تخفدرکه فکر تلجی ایتدیکجه انسان تقلیده دهه آز
میل اید یور . وحشی اقوامده مقلدکنک خاصه سی
فوق العاده ظاهر و نمایاندر . زنجیلر دوگوندرده
ستره ، یانطولون کییوب اورویایلرک اوضاع
وحرکتی تقلید ایدوب سیر جیلری کولدی بر یورلر .
بعض قوملر ، حیوانانک صدالرنی بک ماهرانه
تقلید اید بیلورلر . یاناغور لر فوق العاده مقلددر .
لرده عقللر نه اراده ایدیلن برشی حقتده بدالا کی
عجز کورسترلر .
عجیبا مقلدکنک ندن ایلری کله بیلیر؟ مساعده
بیوریلورسه بر ایکی فرضیه باندده بولنم . بالجله

حيوانات متحرك بنفسه درلر . فعللری بر تفكر
وملاحظه ملك طبيعيه مى اومايوب صوت آنيهدن
عبارتدر . مثلا بر قارغه كومهنده وياخود بر قويون
سوريسنده بر قارغه ملك اوجمى . بر قويونك
قاجامى . ديكر لر بسنكده اوجارلى وقاجالرينه
باغت اولور . ايسته بو حال حيوانلر ك آرى آرى
چيغريلرى اولمايوب يالكر بر حصه ملك اولد-
ييلدكار نلدنر . اكر بويه اولماش اولسه ايدي
بو حالده وقوع بولماز ايدي . زيرا . قارغه ملك برى
لسانجه يايهو آرداشلر طورك قاجامك . سبب
نهدر . آكلهلم ديه ييلردى . . الخ .

وحشيلر ك . اوروياليلرى . حيوانلرى تقليد
دهك ميللر بسنه كلنجه . اولد . وحشيلرده دها اشاغنده
بولسا نلردن يك ايلرده دكلددر . ثانياً . بونلر ك
ايشلرى كوچلرى يا بر اورويالى بى طوندقلى
وقت استهزا مقامنده تقليدى بايق وياخود هر وقت
اورمانده طولاشوب حيوانات وحشيه نك كوكونر .
دومهنى ايشكلدن عبارتدر . تكرر ك ايجابايدن
اولارق مقلدلك خاصه مى ابلر بله مشدر . ايسته
بو قدر . خلاصه . تكمل قوه عقليه عاليه . ترقى
حيات اجتماعيه ايله ميدان مبارزه ده بولونور .
بريكنت حصول بلدر اولماسى . اوربنتك وجود
بولمانه واوربنتك تعالى اجمعى بريكنتك بوكسه سته
وايسته در .

حکمت بدایع
صنعت
مسالك فلسفیه
چکن مقاله مندره [ ] صنعت حقهده بعض ملاحظات
عموميه بيان اشد بکوزدن شمديده عصر حاضر
[ ] ۲۲ نچي نسخه مراجعت .

فيلوسوفلردن بعضلرينك مسلكلرى بيان اتمك
فاندهدن خالى اولماز . بوراده يالكر (هكل ك) .
(اربر سينسر) . (من) نام فيلوسوفلر ك مسلكلرى
-- اك مهم اولدقلى جهته -- بيان ايده چكر .
(هكل ك) لك تكامل صنعت نظر به سنك اك كوزل
وواسع بر نظريه اولديغى بسان ايچون كندى
اصولنى يعنى كندى نمرى ايدي . بولانه . حتى
بماوز ايده بر فكر قبول اتمك لازم كلز . بوراده
يالكر تكامل صنعت حقهده حائر تاثير اولان نقاط
اساسيه ذكر ايده چكر . بونك ايچون (استهتيك)
نام كتاب مستطابه مراجعت ايده چكر .

(هكل ك) لك (استهتيك) نده اشكال صنعتك
كافه مى منشارلنى ظهور اشدكلى فكر ايچنده
بولورلر . بالذات بوفكر دخی . تماميله تايد اتمك
ايچون . بواشكال داخلنده قوهده فعله جيقمغه
محتاجدر . ترقايتك هر بر درجه خصوصيه سبه بر
شكل حقيقي مربوطدر : اساس اولان فكر ك
تقوى . شكل لك تقوى كي ظاهر اولور . وهر بر
زمانك فكرى كندسه مناسب شكلى دائما بولور .
هكل تاريخ صنعتده باشلجه اوج بوبوك شكل
تقريب ايدير . بواوج شكلك هر برى افكار بشريه
لك اوج دورينه يعنى مدنيت عموميه نك اوج
درجه سته نوافق ايدير .

برنجى شكل . مثالى Symbolique در
افكار بوراده طبيعتك اوسته جيقمغه غير مقتدر
كورونور . مهم وغير معلوم اعتقادلك حقيقته
اشعار ايچون بوش بره صرف غيرت ايدير . كندى
كيفته كوده بر طائف مناسبانه قابيلر ق عالم حقيقته
اشكالى تحويل و تحريف ايدير . فكر ايله شكلى
برلشديره چكته آخيق سطحى بر تقريبه واصل

اولور . قواى طبيعه نك . شخصيتدن مجرد معنويات
اخلاقه نك قابا وچيركن رسملرى ييار . مسلك
تمتاليون بالخاصه شرفلر ك صنعتيدر .
بوندن سكره قندوسيك شكلى كاير . فكر
كندى طبيعتى سايه سنده . اوهاوم وخيالات وظلام
و مهميت ايچنده قالماز . ذكا كندى محيط اولان
شيردن قورتولور . اشكالى طبيعتدن اقتباس ايديرك
ماديه موهوم و اشاعرانه بر صورت ويرر . فكر
ايله اظهار خارجيسنك تمامى مطابقته . موازنته .
حسن تناسبه . لطافته موفق اولور . ايسته بويونان
عصرينك صنعتيدر .

لكن . فكر بوصولنده توقف اتمز . دها
جدي بر بول تعقيب ايدير . نقطه توجهى . آرتق
لطافت فوق العاده دكلدر . كيت كيده تصورات
وخيالاته Ideal معنويت ويرر . وجدانك عالم
داخليسننده . مربوطيت حقيقه سنى وكللك اك
اوست درجه سنده كي لطافتى آراز بولور .
قندوسيك صنعتك ارتباطى قطع ايدير . كنديه بر
حدود تكليف ايدي هر شينى رد ايدير وهر بر
شكلك خارجنده كندى اعتقادات صححه سنك
اشعار وافادهنى نحرى ايلر . ايسته بو . رومانتيك
شكيليدر . رومانتيك صنعت اول امرده خرسايتلر ك
صنعتى اولمشدر . غيروراه بر مجتله كوسترديكى
شى انسان شكلنده بر معبودك . والده سنك .
مربدلرينك بوفكره اشتراك اتمش اولان اشخاصك
تاريخيدر . اصنام اوزرنده بولمغه محكوم اولان انسان
قايتنده بومعبود مشقته . اضطرابه نهايتسز بر قيمت
اعطا ايدير . صنعت كندى حائذن نمون اولور
بويونايلىر زدنده بلا خوف ودهشت بر ملدن
ديكر طله عادى بر انقاددن عبارت اولان موت .

خرسايانلر ك صنعتده ايدي بر لغت ايله . نجيع
بر قيمت اكتساب ايدير . طبيعت نحو اولور .
عادى بر بلان اوزرنده رجعت ايدير . كاشانك يالكر
بر نقطهده روح انسانيك عراقده اجتماع ايلر .
روح ايسه كندى الهنه قاوشمق ارزوى يكانه سيه
قرون اولى قهرمانلقلردن كليا باشقه بر علو
جناب فوق العاده يعنى توكل و الطاعت قهرمانلى
اظهار ايدير .

اووقت صنعت كوزلك دن زياده فكرى تماميله
اظهار اتمجى آراز . قلب بشري نك تاريخى قرون
اولى منظومه لرنده و صنعتده اصلا بولونمايان نهايتسز
زنكلك كسب ايدير . حياتك هر بر درجه سى .
هر بر صهرق . انسانيك تمامى صنعتك ابرازى
ايچون بر ماده نى بيان اولور . اووقت حقيقى
تقصائيله . چيركليكيله قبول اتمكدن چيكنمز .

فلاسفيك صنعتك خوشالاندينى بارلاق
كشلكدن . مستريحانه و سر بسنانه حايندن ياواش
ياواش اوزاقلاشير . لكن اعتقاد كسب ضعف
ايدنجه صنعتكار ك شخصيتى صحنه كيرر و كنديه
بر منفعت ذاتيه كي . اصلندن ومنشاندن صادر
اولان فضائل يعنى ناموس . عشق . صداقت .
غيرت والحاصل رومانتيك دروننده كي شوايله لوك
كافه حسيات وظائفى بولور . وايسته بوراده
فماليت بشريه مظفر اولور . ايسته بوكا (هكل ك)
رومانتيك صنعتك ايكنجى دورى اطلاق اتمكده در .
اوجنجى دور اخلاق و خصوصيات شخصيه نك
قطعا وياخود خارجاً استقلالى ووريدر . شخصيت .
انكشافك نقطه مناسنه واصل اولديمى . سوق
طبيعى بشرى موضوعك . صددك خارجيه چيقاره
ايسته اووقت هر شى . صنعتكار ك ارزوسته . كيفته

مهارتہ تابع اولور : هر بر حقیقت ایچون کندیه
یالاندن بر حاکمیت صفتی اسناد ایدر ، اشایی
ظاهری بر حقیقت ایچسده ابراز ایدر ، اصلندن
هیج آیریلایان رستلردن خوشلایر . صنعت ایسه
نظر دقتی جلب ایدن صورت ظاهره مرئیه تک
بالجه سرآرتنی ترسیم اتمک خصوصده برمهات
فائقدن عبارت قالر ورومانیک صنعت خرابلرینی
تصادفک دائره اطلاعده کوستریر .

ایشته (هکمل) ایچون بوظفیه واصل اولدینی
صنعتک نصیبی اکال اولومش کی عد اولنه بیلیر .
(اربر سینسر) تاریخ صنعتک تکاملی مجازیکی
بر قانون ایله یعنی بر قانون تمایز La loi de
différenciation ایله بیان ایدر . هر بر ترقی
عضوبنک برجنسندن اولان رشیدک Homogène
دیگر جنسندن رشیده Hétérogène یعنی بسطک
مرکبه اقلابلندن عبارت اولدینی قاعده سنی وضع
ایشدکن صکره بواسامی حیاتک ، جمعیک ، حکومتک ،
صناعتک ، تجارتک ، لسانک ، ادبیاتک ، صنعتک
انکشاف وترقیسهده تطبیق ایتمشدر . (Essais
de morale, de science et d'esthétique
نام کتابنده) .

لسان محرابله بر ارتباط قویسی موجود
اولان رسم وحک اولجه ممارقلدن انبعات ایتمشدر .
بناء علیه اوسترالیا لیلر کی بعض اجناس وحشیه
کندیلری ایچون محال مقدسهدن معدود اولان
مقاره دیوارلرینه انسان رستی یابدقنری کی مصریلر
و آتوریلرده کندی الهلرینک معبدلرینی وقرالار .
ینک سرابریلی دیوار رستملره ترین ایتمکده درلر .
بودیوار رستملری یاواش یاواش رستمن وحکدن
تمیز ایدر . رنگلی رستملر تصویر ایدیلن شیدک

اقسام اصلیه سی میانشده ، مستمدنی bas-relief ایله
اویوق یا زیلیر ciseau بیننده واسطه اولان برسی
وغیرت صورتسده تمیز ایجه سی ایچون اولدقیه درین
اولهرق حک اولتمشدر . بعده رنگلی اشکال
میانشده کی مسافلمنقاش ciseau ایله قالدلمشدر
و بووجهله بر مستمدنی bas-relief وجوده گذمشدر .
نهایت محکوک شسکل بووجهله آیریلیر و وجوده
مربوط اعضالک کافه سنی حاوی استاتور ایله باشند
آیاغه آرقه طرفنده ، اسکی دیوارلر مقامنه قائم
اولق اوزره ، بر طاش وجوده کلیر .

(اربر سینسر) یونانسانده دخی ترقیاتک
بووجهله واقع اولدینی ادوات ایتمکده . رسم وحک
اولجه کندی مدرلری اولان ممارقلده یکدیگرینه
مربوطدر وهرایکسده عقائد دینه تک وحکومتک
خندمکاریدر . استاتورینالردن آیریلجه اولان ایله ملون
قالرلرکه بده منشارلری اولان مسمدانلک یادگاریدر .
یونان مدنیتندن بالنسبه یکی اولان بردورده رسم
ایله حک بیننده کی تمیز قطعی عد اولنه بیلیر .

بو قانون خرسیمیان صنعتی حفندهده قابل
تطبیقدر . برادهده رسم وحک ممارقله اولقدر
زیاده مربوطدرلرکه بونک ایکی عضوی مثابه سنده
عد اولنه بیلیر . هر ایکسیده مصدره و آتوریلرده
اولدینی کی «عقائد دینه تک وحکومتک بر آلتی»
درلر ، کلیسارده کی مزارلری ویاخود سرابریلی
ترین ایچون استعمال اولورلر : حکایات مقدسیه
وقف اولتمشدر .

رسم آتقیق یاواش یاواش و صوک زماندرده
تاریخه متعلق ، صحرا مناظرینی مصور paysage ،
جنسی ، وغیرذروح مناظری کوستریر الخ . . . بر
چوق قستمره آیرلمشدر . حک ایسه ، موضع مجتک

اختلافی - که بونلری حقیقتدن اووام وخیالاتدن
اقتباس ایتمشدر - ایله باشقه برشی حالتی Hété-
rogène ایشدر .

ایشته بووجهله رسمک وحکک منشأی اسکی
سرای وکلیسارلک ترینایدیر . «دیواره آستلین
paysage نابلو ، قونسول اوزنده کی پوست هپ
بر منشأدن تولد ایتمشدر» .

نهایت شوراسنیده بیان ایدلمک که بسطک
مرکبه انقلابی قاعده سی صنعت محصورلرینک ترینیده
دخی نظاهر ایدر . بونکون بر استاتور ، بر نابلو اسکی
مثاللردن یک باشقه Hétérogène بریطیعدهدر .
پلانلرک وضعیتی ، عادی رنگلرک استعمالی مصر .
یلرک بر رستی ایله حال حاضر نابلورلندن برینک
مقایسه سی بو حقیقی میدانه بیقرار . اسکی ایشلرده
اعتقاد غایت یکنسقدر . نمونلرک اراهمی غایت
قطعیدر . وطبیعی تقلبیده اگر بر اورمان رسم
ایک لازمکلسه آتاجلرک هیسی عین ارتفاعده ،
عین مسافده بولور . اگر بر باق آوی منظره سی
رسم اولنورسده صوبک هر بر طالعده سی یاندکته
مساوی وبالقلرک هیسی برجنسده . سطحما اوزرینه
صیقجه دینلش بولور . بونک کی صاقال ، صاج ،
حیوانات یله لری الخ . . . یکدیگرینه مشابه اولور .
شمدی بوکا قارش یکی نابلور دوشونولسون ،
بر مصر هیکیلره یونانستان ویاخود عصر حاضر
مصری مقایسه اولونسون « برجنسندن اولان بر
شینک دیگر جنسندن اولان برشیته انقلابی درحال
کورورز» .

اربر سینسر کندی قاعده سی دیگر صنعتلرده
تعقیب ایدیسور . منشأزنده مخد اولان شعر ایله موسیقی
ورقصک درجه درجه فصل تمیز و تفریق ایتمک
کوستریور .
بونلرک هر بر ایچون قانون تمایزک ناسل
طوغرو اولدینی سوبله یور . نهایت ، موسیقی
ایچون ، وحشیلرک قوللاندقملری قابا آلاک
ومصریلرک اوج تللی چالغیلرینک حال حاضر
اورکسترانه ناسل انقلاب ابتدییکی بیان ایله انبات
مدعا ایدیسور .
موسیو (نمن) ک اصول وقاعده سی اعمال
بشریه وعلی اخصوص اعمال صنایع تک محصورلات
Produits دن عبارت اولدینی مرکزندهدر .
اعمال صنایع دن مقصد «اشیای حقیقیه تک اصلا اولما
دقاری بر صورتده دهاقطی ومکمل افکار مهمه دن
نیمت اولان اوصاف ظاهره واصلیه تک اراهم سندن»
عبارت اولدینی اساسی کمال غیرتله وضع ایشدکن
صوکره حاصلات قوانینی و یونی انتاج ایدن اوج
بوپوک سببی تخری ایدر . اولجه اسباب ابتداییه
صعود ایدرک نوعی یعنی : «انسانه برابر ظاهره
چیتقان وعلی العاده وجودک شکلی ومزاجده کوریلن
شایان دقت فرقله مربوط اولان قابلیت نظریه
وارثیه تک هیئت مجموعه سنی بولور . ایشته بووقایع
تاریخیه تک انبعات ایشدیکی آثار ، کاک زنگین
وبرنجی منبعیدر .
بر نوعه مخصوص اولوبده بطنندن بطنه
منتقل اولان طبیعت واستعداد درجه انکشافک
هریرنده وحقی محصورلاتک اختلافی حائده یسه
یکدیگرینی تکرار بولور . مثلا ، جرمان اقوامیه
لاتین اقوامی مقایسه اولنورسه یکدیگرینی تفریق
ایدن بعض طبایع اساسیه ، تکامل موازیلرینک
هردرجه سنده بولنان قوتلر کی غیر قابل خذف

بعض اوصافك وجودی قولیجه كشف اولنور .
آكرای بایش ایسه بوکا مشابه بر تحلیله ایه کور برزکه
نه کی بعض احوال و شرائط تحتیده بو اوقاومدن
برینک صنیعی (دوره Durer) و (رامبران Rembrandt)
ی و دیگر بیک کی ایسه (رافائل Raphael) و
(قورمز Corrège) ی میدانه چیقارمشد .

بر نوعك تشکلات داخلیه سی تدقیق اولندی
صیراده یاشادیعی محیطی milieu دخی نظر دفته
آلیق لازمدر . ارضه آتیلان بر جنس تخمملر
اقالم مختلفه اوارضک طبیعتده اولدی و بر نموننک
مختلف شکللری حاصل ایشدی کی شرائط
طبیعی و اجتماعیه دخی کندیلر بنه ترك و تودیع
اولونان طبیعی تحویل و یا اکیل ایدرلر .

اولا: اقلیم ، جرمانلر ، یونانیلر ، لاتینلر
جمله سی اقوام آریه ندرلر ؛ لکن یاشادقلری مختلف
اقلیلرک عصری و نغایت بطی اولان تأییری هر برنده
بر چوق اختلافات عمیق پیدا ایتشد .

ثانیاً : شرائط سیاسی و اجتماعیه ؛ بو شرائط
اعصار مدیدندن بری انسانی تنظیم ایشش وقوی
و مقدر اولان ترضیقاتی اجرا ایلدیرک بر نوعك
احوال فکره سنی ایستدیکی کی تمبه ایه مشددر .
نوعك قوه دافعه مقادیرسه ، محیطك تأثیر طبیعتسه
او چیمی بر سبی دخی علاوه ایتک لازمدرکه بده
بویکی سببک نتیجه طبیعی سی اولدرق نظر دفته
آه یعنی آنه Moment کوره محمول و طولوغی
و تمامیه بر بطنك صنعتکارلری اوزرینه حاز
تأییردر .

فالحقیقه موسیو (تن) ک تعریفه نظرآ
اعمال صنایعیه طابع و استعدادات محیطیه مک حال
عمومیه سنک هیئت مجموعیه سی ، در .

صنعت ، حیاتی ارأه ایدر ، صنعتکارک ذوقی
و مهارتی ، عمومک حسیات و اخلاقیه برابر وعین
زمانده محول ایدر . انقلابات ارضیه مک هربری
کندی حیوانات و نباتاتی احتوا ایشدی کی بر
جعیته تحولات عظیمی سی دخی اشکال موهمه
و شاعرانه سی حاویدر .

محیط اخلاقی محیط طبیعی کی هر شخص
اوزرنده اجرای تأثیرات ایدر . هر هانکی بر نوعك
نشوونما و ترقیسنه مضر و یا نافع بر اقلیم طبیعی
بولندی کی بعض ذکاوتلرک انکشافی ایچون دخی
اخلاق و عامله مک حال عمومی اولان بر محیط
اخلاقی وارددر . بو محیط اولازسه بو ذکا دخی محو اولور .
بناء علیه محیط دکبشدیجه مهارت و ذکا
دخی دکبشیر . بو حال «ذکا» مختلف نوعلری
پیننده برنی انتخاب ایتک و دیگرلری تماماً و یا قسماً
خارج بر اقلیدیی حالده شوو یا بو نوعك نشو و نماسنه
مساعده ایتیمک صورتده ، افاذه اوله بیلیر . ایشته
بو مختایزه سایه سنده دیگر صنعتلر کندیلرینک
مربوط اولدقلری احوال خلقیه و طبیعی ایه عین
بر زمانده ظهور ایتشددر .

بو قانون یونان هیکلر بنه ، ایتالیان و هولاندیز
رستنه ، فرانسلرک فلاسیک صنعتته ، حال حاضر
موسیقیسنه دخی تطبیق اوله بیلیر . بو حاله برحال
عمومی یعنی بعض اسبک و یا فالقلرک بر طاقم شکل
حکومت و صورت اعتقادک ارأه سی انسانلرده
احتیاجات متقابلیه ، قابلیت مختلفه ، حسیات
خصوصیه تولید ایشدی کور اولور . بو احتیاجات ،
قابلیات و حسیات بر کیمده ظاهر اولدرق «شخص
هاکم» ی یعنی معاصرلرینک تحسین و محبت

ایتمکاری و هر بر صنعتکارک کوزلری اوکنده و یا
فکرنده بولوندر دقلری نمونه خیالی سی حاصل ایدر .
صاغ بر صورتده ، ستاو و یا بابو اولدرق ،
رومان قهرمانی و یا درام شکندنه کوستر سینلر
هر بر صنعت او شخص حکم دن مقبلسدر . چونک
تمامیه صنعت آتی نمون ایتک و یا آتی کوسترمک
ایچون اجرا اولور . اسبایک اخلاقی تشاییک
یعنی **محصولتک** اخلاقی بادی اولور . تاریخ تکامل
صنعتی تشکیل ایدن بر بهانه ، وقایع مختلفه قطعی
ویک ساده قوانین واسطه سیله یعنی «اشیایه قاریشان ،
هر برده حاضر ، دائماً موجود اولان قوی زنده ،
واسطه سیله اداره اولورلر . ع عینی

تاریخ فلسفندن :

یونان فلسفه سی

یونان فلسفه سنی مطالعه ایچون اوج دور تقریق
ایتک لازمدر . بونلرک هر برنده ، مختلف اصوللر
وارددر . برنجی دور قبل السقراط اولان زماندرکه
«تالاس» دن سوفسطاییلره قدر امتداد ایدر .
[میلاد عیسادن ۶۰۰ - ۴۰۰ سنه اول] بونده
کثاتی اداره ایدن قوانین عمومی نظر اعتباردهدر .
ایکنجی ، دور سوقرطدن بدأ ایه ۱۰۰ نجی سنه
میلادی به قدر سورهه . بونده ، عمومیتله یسوقولوزیک
بر اصول وارددر . او چیمی دوردده فلسفه مک
اسکندریه به انتقالی زمانیدر .

برنجی دور

یونانیلر تجر به سزله مخصوص بر غیرت و شدت
ایله ایشدا بر علم کل تجر بنه قانعیشلردر . برطرقدن

هر شیئی در آغوش ایتک ایستور : مسئله کثبات ،
هیئت مجموعه سیله ، بلا انقسام ، بلا تصدیف وضع
ایدنلشدر . دیگر طرفدن بویله بر ترقی قه کیریشک
ایچون قوی عقلیه یی تفریق ایتکی دوشونمه بوب
هیسنک سر بسنجیه اشتراکنه میدان بر مکنده درلر .
تحلیل ، شعر ، فرضیه ، محاکمه ، تجر به کی و ساطک
هیسته بلا قاعده ، بلا سبب مراجعت ، صوکره هیسنی
ترك ایدرلر . هر شیئی هر شیئی تطبیق ایدرلر .
هر شیئی کندیسنه مخصوص بر طرز و صورتده
تدقیق و تحلیل اوله بیه چکنی دوشونمز . ایشته
برنجی دورک اوصاف میزه سی بونلردن عبارتدر .
فقط در عقب ، ایکی متفارق جریان کندیسنی
کوسترلر ، بالنسبه ، گوشه مک ، مشفق ، نوازش طبیعت
محبوب اولان «یونیه لر ، فلسفه به ، نتیجه سی
«سانسو الیم» - احتسایون» واران بر فکر ادخال

ایدرلر . حواسک ، عقل ، خطک ، وظیفه ، متروکیت
و عطائتک ، فعالیت و ملاحظه اوزرینه غلبه سی کی
باطل بر جهته صایا لر .
دها متین اولان دورده لر داخله افاذ نظر
ایدرلر : دها زیاده ساده مک دها زیاده متانت آرادرلر .
حادثات بر بنه قوانین ، اشکال بر بنه افکار ایستدرلر .
ایشته بو صورتله اهناس و واسطه سیله بر فلسفه ،
موضوعه واسطه سیله ده دیگر بر فلسفه وجود بولور .
بری تجر به ، دیگر کی محاکمه استاد ایدر . برسی ،
طبیعی متعدد و محول صورتلرنده تدقیق ایدر ؛
دیگری عرضه اولان حادثاتی جوواهر دن تقریق
ایله بالذات اشیا پیننده کی مناسبتی بر شدت ریاضیه
ایله بیان ایلر .

هر آن منتدار اولمازنی ایجاب ایدن نع و الطاف

الهیة سایه‌سندہ بر طریق ہدائی قولایجی بولہرق
سعادت‌دارغزنی تأمین و صانع تعالیٰ حضرت تہرینک
وجود اقدسی باعث تکوین اولدیفته ایمان ایتش
ایسکده یونانیلر بولطفہ مظهر بو بولمادقلردن
اوغافلار توسیع و تحسولی ایلہ عالی تولید ایتش
اولان بر عنصر تحریسہ قالمشدردی .

تالہس بو عنصرک صو ، آناسکین ، هوا ،
ہر اقلیتدہ ، آنش اولدیفنی بیان ایدیور . منظلو-
مئلرندہ — فلسفہ لرلی شعر ایلہ افادہ ایدرلردی
— ہیبی، — تعیر جائز ایسہ — تخم کائناتی تحری
ایدرلردی . بودہ سہ بر یاتہ یسیمدر . فقط سلسلہ
حادثاتک نقطہ ابتدائیسی اولہجق بر عنصر ،
بر تخم تحری اولدیفنی چہتلہ دہا معین ودہا
واخدر . ذاتا ، بر تخم فکر بلہ «قاعدہ» فکری
پنندہ بوبوک برفرق بو قدر . حقیقہ فلسفہ تک رکن
مترکی بولسان بولگی «دوژن داپولون» نام
ذات استعمال ایتشدر .

ایونین مکتبی ، دنیا تک اساسی ایچون عنصر
واحد کوسترہجکی بردہ بر قاج عنصرک اتحادی
بوکا اساس اولق اوزرہ اراہہ باشلامشدر .

دوژن ، مادہ ایلہ روحہ ، حرکت ایلہ مفکرانہ
شامل اولہجق بر اساس ، بر قاعدہ تحری ایدرک
بولکدہ ، کنددی فکرنجی ، علی السادہ خواص
طبیعیہ سیلہ نظر اعتبارہ آلتش اولان هوا ایلہ سہ
موجودانہ حیات بخش اولان فخذن عبارت
اولدیفنی بیان ایلر «آنا کریماندر» دخی کنددی
اساسی نامتناہی دیدرک بوسنہ نامتناہیدہ عناصر
واجزای متفرقک حرکتدہ بولندقلرلی و فقط
جاذبہ تیحیمی اولہرق مشاہرک مشاہرہ تقریہ
میال اولدیفنی اتیان ایتکدہدر .

نہایت آتپہدوقل ، سلفلریک افکارلی
فیثاغور مکتب تک بعض اساسلری ایلہ منج ایدرک
کاشاندہ بر قوہ دافہ و بر قوہ جاذبہ موجود اولوب
بونلر پیندہکی مبارزہ تک بر عقل کل طرفدن بر
طرف و بر منظم قاعدہ تختہ وضع وسوق ایدیلہ-
چکنی سولہ مشدر .

بو مکتب اعظمندن بولنان ہر اقلیت بیلہ شو
مطالعہ اعدہکی نقصان و تہلکہ کی حس ایتشدری . ہر
شیئی قوانین طبیعیہ مربوط قیلان شو مسلک
باطلہدہ ہیج سرلیستی و مختاریت موجود اولادیفنی ،
کرک انسان ، کرک کائنات ایچون بر غایہ بولنادیفنی
بیان ایدیور . سقات بشریہ حقدہ دوکدیکی او
مشہور کوز یاشرلی ، وجدان اخلاقیس تک مکملیتہ
دلالت ایدن اینن واضطر ابائی ہپ بولدن نشست
ایتشدر .

دوربہ نلرک مکتبی فیثاغور مکتبیدر . بورادہ
ہیج برشی حواس ایچون دکلدہر ، اساس ، تجربیات
عوارض و شئونات آرقہ سندن کاشانہ نظر ایدن
فکردر . بو مکتبک اصلی فیثاغور تأسیس ایتش
ایسہدہ فیلولائوس طرفدن تنظیم و ترتیب اولتمشدر .
اونلرچہ دنیا بر انتظامدن عبارتدر . ہر انتظام
ایسہ ، مناسبات ریاضیہ کی ، مناسبات واضحہ و ثابتہ
مربوطدر . بو مناجہ دنیا بر «کم» در . بنا علیہ
بونی ، نسب معینہ ایلہ یکدیگر سہ مربوط عناصرک
ہیئت مجموعہ سی کی نظر اعتبارہ آتی لازمدر .
فیلولائوس ، بو فکری فاصلات نظریہ سیلہ
توضیح ایدر . «و حد تک ہر شیئہ اساس اولدیفنی»
قاعدہ اساسیہ سی ایلک دفعہ اولہرق بو مکتبہدہ
میدانہ قوانینشدر . روح بیلہ اونلرک زعم باطنجی

— دنیا کی بر آنک ، بر نسبت ، کوچوک برطلم
یعنی سہ بر «کم» در . فقط بالذات مخرکدر .

بو مکتبلر بویلہ بر عصر قدر دوام ایتدکن
صوکرہ ایککیسہ دہ یکی بر شکلدہ تکرار تولد
ایتکدہدرلر . «لوسیپ» ، «دہ موقریت دابندہ»
نام ذاتلر ایونین مکتبی افکارلی وجہلہ وجود
عالمی بر طاقم عناصر ایلہ بوش برہ ایضاحہ چالیسہ
جقلری بردہ جوہر فردویا اجزای فردیہ نظریہ سنی
میدانہ چیقار برلر . تکمیل حادثاتی ، جوہر فردلرک
حرکتی قوانینیلہ ایضاح ایتک ایتسرلر روحی بیلہ
دہا رقیق جواہر فردک بالظہر ترکیندن عبارت
عد ایدرلر .

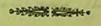
بو صبرادہ فیثاغور مکتبی دہ ایلر بلہ مکدہدر .
کسہ نو فالت تأسیس ایتدیکی مکتب ، فیثاغور مسلک کی
توسیع و تعیم ایتک مقصدندہدر . اساس ومدت نامتہ ،
انسانلرک او صبرادہ برستش ایدیلن بر جوق باطل
معبودلرک فوئندہ واحد و ابدی بر واجب الوجودہ
ایمان ایتشدر . حتی وجوب واجبی بیلہ منتظم
صورتدہ اثبات ایتک ایستہ مشسہدہ نہ چارہ کہ
یانتہ یسیم مسلکی ایلہ ایکسنتک اوزقہ سندہ قالمشدر .
«پارمہنید» بو تحریاتی دہا ایلری بہ کوتورہرک
ابدی ، ازلی ، مطلق بر واجب الوجودہ ایمان
ایلہ دیکندن بوصفاندن خارج اولان شیلرک عدم
موجودتی ایجاب ایدہ چکنہ حکم ایلہ ، موجودیت
اضافہ تک ظاہری برشی اولہجغہ کورہ ، عالمہ
حقیقت خالدہ نہ انسانلرک ، نہ حیوانلرک موجود
اولسادیفنی بونلرک موجودتی یکجی ، محدث
برشی اولدیفنی بیان ایتکدہدر .

بولالک دوردہ اخلاقی ، فلسفہ دن آری
و مستقل قالمشدر .

بردیگمز ایضاحاندن آکلاشیلہجغہ کورہ
اسکی یونانیلر میلاددن ۴۵۰ سنہ اول فلسفہ تک
ہان ہرجہتی طولانمش ، حقیقتک تجربہ و عقلمدن
عبارت اولان ایکی قطبندہ و امارش ابدی . فقط
اصول و انتظام ، مقفود اولدیفندن نتایج مہم
قالیوردی . ہر مسلک دیکرینک افکارلی رد و جرح
ایلہ مکدہ ایدیسہدہ کندیسنتککنی دہ نصل مدافہ
ایدہ چکنی بیلہ میوردی . بونک موجب اولدیفنی
قنور و رخاوت لاوری لکی تولد ایتشدر . حقیقی
بولقدن بورولہرق ، بر جوق دفعہ لغدم موقفتہ
اوغرامقدن صیقبلہرق ، فکر ، موقت بر زمان
ایچون مسائل مہمہدن واز کیمشدر . بونک
اوزرینہ سفسطہ دوری باش کوسترمشدر .

«پروتاغوراس» ، احتسایون مسلک تک
سفسطہ سنی ترویج ایلہ «ہر شی طوغریدر!» دیہ
ادما ایتدیکی خالدہ بوکا مقابل «غورجیاس» دخی
«ہیج برشی طوغری دکلدہر!» دیشدر! بو اوہام
باطلہ تک نتیجہ و خیمہ سی دخی ہر کس ایجاب حال
و منفعت کورہ ، ایستہ دیک کی ، برشیک لہ و علہندہ
بولنہ بیلر دیکدر . بولہ کاشش فکرلر سقراطک
موجب تفری اولدیفندن فلسفہ یی باشدن باشہ
اصلاح و تبدیل ایلہ دی .

[مابعدی وار]

بلجیقا غز تہ لری

غز تہ عنوانہ مستحق ایلک اوراق حوادتک
۱۶۰۵ تاریخندہ آتورہ شہرندہ موقع انتشارہ
وضع اولدیفنی و بنا علیہ شہر مذکورک بحق

منشاء جرالد عد اولنسی اقتضا ایستدیکتی «غزته و منشأری» مقاله سنده ایضاح ایتمشدک . تاریخ مذکور دن صکره vanantwerpen غزته سی نشر اولنمش ۱۸۲۷ تاریخه قدر دوام ایتمشدر . بوکون بلجیقا قرالیتی تشکیل ایدن قسم ممالک اسپانیا و اوستراخا مکلریک تحت نفوذ و حاکمیتلرند . پولندینی زمان اولدق مترقی قوملردن هر برینک کندیلرینه مخصوص آیری غزته لری وارسده . بونلرک اهمیت سیاسی و اجتماعی لری مقفود ایدی . جرالد مذکوره میانده حالا نشر اولنمده اولان (لییه غزته سی) ایله ۱۶۶۷ دن برو مقادیراً انتشار ایدن (فاند غزته سی) شایان ذکردر . فرانسه حاکمیتی بلجیقا غزته لریه بر مجرای توسع آچیدی . و اکثریسی حکومت مذکوره تک ترجمان افکارلی اولوق اوزره برچوق جرالد ظهور ایستی .

۱۸۱۵ — ۱۸۳۰ سنه لری طرفنده یعنی بلجیقا و هولاندانک اتحادی آشناسنده مطبوعه دایر بعض قوانین وضع اولنشدینی و بوندن طولانی دعای کثیره تولد ایلدیکی حالده بیله بنه غزته جیلک طایفه بر ترقی رونما اولدی .

اشبو ۱۵ سنه لک دوره ده gazette des Pays-Bas ایله journal de Belgique دن معاداً اولارق بوروبن عالمه سی علیهنه نشر ایبدلان بر قاریقا تور غزته سنه تصادف ایدره .

۱۸۲۱ ده courier des Pays-Bas انتشار ایلوب هولاندا حکومتته قارشلی وقوعولان مخا . لغت و اعتراضیه اشهار ایلمشدی .

بلجیقا قرالیتک تشکیلدن صکره غزته جیلکده کورولن ترقی شایان حیرت بر درجه به واردی .

انکتره و آلمانیا ایله مغایره ایدن اوج درت غزته استنا ایلدیکی تقدیرده ، یک زیاده نعم ایتمش اولان اوراق حوادنک کافه سی مندرجات و محتویا تی فرانسه منابعدن تدارک و اخذ ایدرلری .

۱۸۳۰ ده بلجیقا ده موجود عموم غزته لریک عددی ۳۴ دن عبارت آیکن ۱۸۴۸ ده بالکر ۱۸ ی بومی اولوق اوزره ۲۰۲ به بالغ اولمش ، آبونلرک مقداریده (۶۱۴۰۸) . جیمه شدی .

کذلک مذکور غزته لریک ۱۳۷ سی فرانسنز ۵۲ سی فلنک لسانده محرر و ۱۲۲ سی سیاسی ۳۷ سی ادبی ، فنی و صنایعی ۳۳ یده عادلی اوراق اعلانیدن عبارتدی .

۲۵ مایس ۱۸۴۸ تاریخنده غزته لردن پول رستنک الفاسی و پوسته تعرفه لرینک تزیلی بومقداری بر قات دها تزییده یاردم ایستی . شو تاریخنده بلجیقا غزته لرینک اک مهمی واک زیاده نعم ایتمش اولانی Indépendance Belge غزته سی ایدی .

اشبو غزته ۱۸۳۱ ده انده پاندان نامیه تاسیس اولوب ابتدا نیم رسمی بر غزته هیئتده ایلدیسهده بالآخره یعنی ۱۸۳۲ ده memorial Belge غزته سی صاحب امتیازی طرفندن اشترا اولوب سر محررکنسه تعیین ایبدلن (فور) نام فرانسنز ۱۸۴۳ ده غزته به شمذیکی اسخی ویرمش و بش آتی آی صکره محررلکی بنسه (پرورو) نامنده بر فرانسنز ترک ایلمشدی . نهایت بهراردی بر جمعیت نامه اولارق غزته تک اداره سنی درعهده ایله یوب بلجیقا تک اک مشهور ادبلسنک معاوتلرینه مظهر اولدی . انده پاندانس غزته سی

مسائل سیاسی خارجه حقنده معتدلانن بیان افکار و مطالعات ایدرسهده مسائل داخلیه حقنده حال بو سرکزه دکلدنر . (۱۸۸۴) . قدر براردی طرفندن نشر ایلدنلشدهده تاریخ مذکوردن بری آنک مخدومی موسیو بهراردی جانبدن چیقا . رلقمدهدر . کثرت مندرجات ، وثوق و سحت حواده مینی دنیانک هر طرفه منتشر اولمش ، هله فرانسه به متعلق حوادنی بعضاً فرانسز غزته لردن دها مکمل صورتده تحریر و توضیح ایله دیکندن خصوصیه فرانسهده یک بیوک بر شهرت و رغبت کسب ایتمشدر . بروکسلده ۳۰ ، پارسده ۱۸ کسیدن مرکب برر هیئت تحریریه سی بونلردن بشقه آلمانیا ده ، آمریقا ده بر چوق محررلری واردر .

غزته تک ادبیات ، علوم و فونن ، سیاسیات ، صنایع ستونلری اک بیوک فرانسنز محررلرینک اک کوزل یازلمش آزرلیله ملودر . بعضی لری بوغزته حقنده « بروکسلده نشر اولور یارس غزته سیدر » ، درلردی . هله ایکنجی امپراطورلق دورنده بونیمیرک درجه اسبابی موجب تردد اولیده جق مرتهبه ایدی . زیرا اوزمانده یارس اهالیسی مجرد حوادت المق هانه سینه (انده پاندانس بلژی) او قورلردی . اشبو غزته بر نسخه سی صیاح ساعت طقوزده و دیگر ی کوندوز ساعت الییده ، او پنججی یده اقشامک ساعت بشنده اولوق اوزره بومی اوج نسخه طبع و نشر ایدر . برسنه تک آونه بلدی ۲۰ فراتق درر .

انگلیز غزته لریه تقلیداً بوغزته ده یقین زمانده (بر رساله اسبوعیه) نشر ایتمک باشلامشدرکه بوکا

سیاسیاته ادبیاته ، صنایعه ، علم ثروت مسائله متعلق برچوق مواد مهمه درج اولور .

بوکون نشر اولان جرالدنک اک مشهورلری شونلردن عبارتدر .

آوال بلژی — بروکسلده نشر اولور ، بلجیقا ده اک زیاده نعم ایدن غزته لردن بریدر .

ژورنال دولیه ژ . — استمدن آکلاشلدینی و جهله لیژده نشر اولور . ناظر متوفی (فریدر — اوربان) بوغزته تک هیئت تحریریه سی میاننده داخلدی .

غازت دو بروکسل ، لاسیون غزته لری ده بروکسلده انتشار ایتمکده درلر .

کذلک بروکسلده لئونور نامنده اسبوعی بر غزته ده موجوددر .

ادبی غزته لر

۱۷۵۶ — ۱۷۹۳ سنه لری طرفنده لیژده Esprit des journaux (روح الجرنال) ایله journal Encyclopédique غزته لری موجود ایدی . ۱۸۳۵ دن ۱۸۴۳ سنه سنه قدر انتشار ایدن La Revue Belge غزته سنه بلجیقا تک ای بیوک ادبایی معاونت تحریریه ده بولدقاری حالده بیله آبونلرینک مقداری ۶۰۰ ی تجاوز ایتمبوددی . نه بختیار غزته دگی ؟

وان هولست ، اداره ایتمکده اولدینی Revue de Liège غزته سنی کوچ بلا او پنجی سنه نشریه سی ختامنه ایردریشلش ، بروکسلده نشر اولان دیکر بر قاق غزته ده هب قارینک قلتنن ناشی اعلان افلاسه مجبور اولمشلردی . کباران و اصیلان

دكان ايله كليسا ارکانی طرفدن حایه اولدییی
جهتله مرتبه قصوای اشتهاره واران Revue de
Bruxelles ۱۸۴۸ دن صکره مخفف اولدی .
Revue nationale ده طالعک صدمه سنه
اوضرای .

اوزمان انتشار ایدن غزتهلر مياسنده يالکر
Messager des sciences historiques
احراز موقیعت ایتشدی که بده علم آثار عتیقه ايله
تاریخ متعلق باحاثات مهمه سندن منبعتدی .

۱۸۵۴ دن بری بروکسلده وان به عمل نام
ذات طرفدن Revue trimestrielle رساله .
سی نشر اولتقددر .

بلجیقانک فنی غزتهلری میاسنده annales
des travaux publiques (امور نافعه سالنا-
معلری) journal des Beaux-Arts (صنایع
نقیسه غزتهلی) journal de médecine طب
غزتهلی شایان ذکر کرد .

بوکون بلجیقاده فرانسز وفلامان لسانلرنده
محرر ۳۰۰ ی مجاوز غزتهلی موجوددر .

اسویچره غزتهلری

اسویچره اراضینسک وسعتنه نسبت ایلدیکی
تقدردده اورویا مالکنک کاهه سندن زیاده غزتهلی
مالکدر . ۱۸۷۳ سنه سی ایتداسنده بوتون جاهیر
متخدهده (۲۳۰) ی سیاسی اولقی اوزره ۴۰۹
غزتهلی موجود ایدی . ۱۸۹۰ سنه سنده یاپیلان
رسمی برایتانستقیه نظر آ ۷۸۵ غزتهلی طبع ایلدکده
اولوب بونک ۲۱۱ ی فرانسز، ۱۸ ی ایتالیسان،

۳ ی رومن، ۵۵۳ ی دخی آلمان لسانلرنده محرردر .
اسویچره ده غزتهلرک تعدد وتکثرننه، اصول
اداره سنک تأثیرات کلیه سی واردر . اهالیکنک لسان
ومذهب جهتیجه اختلافی ده دیگر برسب اوله رق
کوسرتیله بیلیر . اسویچره قانطولرلندن مثلاً
(لوزان) ی اله آلسهق برکولینک بیله زراعی ،
سیامی ، دخی برر غزتهلیه آبونه یازلش اولدیغی
کورورز . اسویچره غزتهلرینک کاهه سنه بردن
۴ ، ۵ بیک فرائق مقابلنده پوسته خانلرنده آبونه
قید اولتور .

بوکون نشر اولسان الک مشهور غزتهلر
شونلردر :

ژورنال دوژنه نو، لاتیبون، غازت ده زتراته
(چریده اناجانب) غزتهلری جنوده فرانسز جه اوله رق
انتشار ایلرلر . غازت دولوزان، حکمت حکومته دائر
غایت مهم مقالات درج ایلر . برترزیتونفغ- آلمانجه،
رادیقال فرقه سنک مروج افکار ایلر .

مطبوعات موقوتیه کلنجه : الهیاته، مالیه،
زراعت، موده، حقوقه، طبع، امور عسکریه،
حمایه حیوانات، موسیقی، جیمناستیکه، تاریخ
طبیعی، صنایعه، ایستانستیکه، شندوقرلره، اعلاناته
متعلق بر ایکشمر، بشر غزتهلی موجوددر .

اسویچره غزتهلرینک بعضیلرنده مسدیر بیله
یوقدر . محررلری هپده بوتلرلر، اووقاتلرلر
دوقورلرلر، مغلرلر، طلبه دن مرکبدر .

ناچی

صاحب امتیاز : کتابچی قره ت